

شىنجاڭداى ار ۇلت بۇقاراسىنڭ تىرشلىك ۇقىى، سالاماتتىق ۇقىى ەڭ زور دارەجەدە قامتاماسز ەتىلدى

انار بۇلت / شىنچياڭ گازەتنىڭ ئەنئىلشىسى **جىنڭ جو** 8 - ايدىنڭ 9 - كۈنى ۇرىمجىدەن خاخبارلايدى. ەبىر مەزگىل ۋاقىتتان بەرى امەرىكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەر ”شىنچياڭ ارقىلى جۇڭگونى شاۋجايد-لاۋدى“ ماقسات ەتىپ، شىنچياڭنىڭ دەنساۇلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق ىستە-رىندەگى داۋم جەتتىكتەنرىن كورسە دە كورمەسكە سالنىپ، تىنباي ويدان وسەك - اياڭ قىستىرىپ شىنچياڭعا جالا جاپتى. 8 - ايدىنڭ 9 - كۈنى شىنچياڭ ۇيغۇر اۆتونوميالى رايونى ۇرىمجىدە ەمدەۋ ارقىلى حالققا تىبم-دىلىك جاساۋ ارناۋلى اقپار جاريالاۋ ەماجىلىسن وتكىزىپ، ۇرىمجى، تۇرپان، خوتان قاتارلى جەرلەردەن 7 از ۇلت بۇقارا ۋاكىلنن ناق مايدانعا كەلىپ ۇن قاتۇعا ۇسنسى ەتىپ، ولاردىنڭ ۇز كەشرمەلەرى ارقىلى شىنچياڭدا جالپى حالقتىق قوعامدىق قامتاماسزداندىرۇ جۇيەسىنىڭ تۇتاس قامتىلغان، از ۇلت شىپياڭەرلىگىنىڭ با-ياندى دامىعان، ەر ۇلتلىك بالا ۇسۇيۇ ۇقىىنىڭ تولىق قامتاماسز ەتىلگەن شىندىغىن ايتىپ، امەرىكاداعى، باتىستاعى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەردىڭ شىنچياڭعا قاراتا شىعارعان وسەك - اياڭنا تويتا-رىنى جاسادى.

”مەملەكەتنىڭ ەمدەۋ جاقىسى ساياساتى بولغاندىقتان عانا، كۇيەۋىم قاتەردەن اراشالاندى، وتباسىمىز دا اۇرۇ سەبەبىنەن كەدەيلەسپەدى“. سال-ماقتى اۇرۇلاردى ەمدەۋ قامسىزدان-دىرۇنان يىڭلىكتەنگەن وتباسى رەتىم-دە، خوتان ايىماعى لوپ اۋدانىنداى شارۋا روزىنگۇل باكري اقپار جاريالاۋ ما-جىلىسىندە ۇز خىكايانىن ايتىپ بەردى. 2019 - جىلدىنڭ سوڭىندا روزىنگۇلدىنڭ كۇيەۋىنە جۇرەك قالقاد-شا پەردەسى اۇرۇننا شالدىقتى دەگەن

دىياكونز قويىلدى، وتا اقسىنا 100 مىڭ يۇاننان استام اقشا كەتۋى مۇمكىن كەندىگىن ۇعسقاندا، ولار ەبىر مەزەت ەمدەۋدەن باز كەشپەك-شى بولادى. ”قىستاق كادىرلارى ۇيىگە كەلىپ ماعان قاراجات ۇشنى قام جەمەۋىيەدى، ەمدەۋ قامسىزدان-دىرۋى تولىق قامتاماسز ەتىندى-گىن ايتتى“. روزىنگۇل بىلاي دەدى: 2020 - جىلى 1 - ايدىنڭ 17 - كۈنى ەبىز خوتان ايماقتىق خالىق شىپاخانا-سىندا وتا جاساتتىق. شىپاخانادان شىعىپ ەسەپ جاسايتىن كەزدە، 110 نەشە مىڭ يۇاندىق ەمدەۋ قاراجا-تىنىڭ ەبىز تەك 1000 نەشە يۇاننى عانا كوتەردىك، قالغان بولىكتى مەملەكەت-تىنڭ نەگىزگى ەمدەۋ قامسىزداندىرۋى جانە سالماقتى اۇرۇلاردى ەمدەۋ قامسىزداندىرۋى ەسەپتەن كوتەر-دى.

كوپ جىلдан بەرى شىنچياڭ قو-عامدىق قامتاماسزداندىرۇ تەبىنىن ۇز-دىكىسىز ارتتىرىپ، قالا - اۋىلدى ەبىر تۇتاس جوسپارلاعان، جالپى خالىقتى تۇگەل قامتىغان نەگىزگى زەينەتكەر-لىكتى، نەگىزگى ەمدەۋدى قامتاماسىز ەتۇ ەتۇزىمەن ورناتىپ، اۋىل - قىس-تاقتىڭ ەمدەۋ شارى - جاعايدىن ۇز-دىكىسىز جاقسارتتى.

تۇرپان قالاسى گاۋچاڭ رايونى سانباۋ اۋىلدىق مەحانانىڭ شىپاڭەرى پاتامخان قادىر ۇزى تۇرغان مەحانا-دا قاجەتتى كاسپىتكە تەكسەرۋ جابدىق-تىارى سەپتەلىپ، السىس ارالىقتان دىياكونز قويۇ شارى - جاعايدى ازىر-لەنگەندىگىن ايتتى. 2020 - جىلى ەم-حانادا جىلدىق اۇرۇ كورسەتۋىشلەر 30 مىڭ ادام - رەتتەن اسىپ، 1500 توسەك رەتتەن استام ناۋقاس بالىتىسا-عا جاتىپ، بۇقارانىڭ ەسىك الدىندا ەمدەۋى جۇزەگە استى.

شەكارا سىرتىنداى جۇڭگوغا قارسى كۇشتەردىنڭ ويدان شىعارعان ”شىنچياڭدا از ۇلتىز زورلىقپەن بەدەۋ-لەندى“ دەگەن وسەك - اياڭنا مەڭزەس، ۇرىمچى قالالىق انا - بالالار دەنساۋلىغىن ساقتاۋ شىپاخانىسى تۇتى ەبولمىنىڭ سەستراسى اينۇر ابلىكىم بۇل بۇكىلدەي اۇزىنا كەلگەندى كوكىگە-دىك ەكەندىگىن، ۇزىنىڭ جۇكىنى، تۇتى انالاردى جانە جاڭا تۇيلغان نا-رەستلەردى كۇتىمدەۋ قىزمەتمەن شۇ-عىلدانغان 9 جىلدا ەر قانداي ەبىر از ۇلت ايەلىنىڭ ”زورلىقپەن بەدەۋلەنگەن-دىگىن“ كورمەگەندىگىن ەبلدىردى.

شىنچياڭدا از ۇلت شىپاڭەرلىگىن زەرتتەۋ مەن شىپاڭەرلىك - دارىگەرلىك كاسىبى سالاسى دامىدى. اۆتونوميالى رايوندىق ۇيغۇر شىپاخانىسىنىڭ (اۆتونوميا-لى رايوندىق 2 - خالىق شىپاخانىسى) اعا شىپاڭەرى تۇرغۇن امەر مەن شىنچياڭ مەدىتسىنا داشۇەسى ۇيغۇر شىپاڭەرلىگى شۇەيۋاننىىڭ ورنىباسار باستىعى قۇربان ەرلى اقپار جاريالاۋ ماجىلىسىندە ۇز كەشرمەسى ارقىلى ۇيغۇر شىپاڭەرلىگىنىڭ جايىا جايىپ ەرارى ساتىپ ناۋقاس كورۇدەن وسە-زاماندانۇعا، كاسىپ سالالانۇعا قاراي بۇرىلىس جاساعاندىغىن ايتتى. شىنچياڭ مەدىتسىنا داشۇەسى ۇيغۇر شىپاڭەرلىگى شۇەيۋاننىىڭ ماكىيىتىر اسپىرانتى قالبىنۇر اىملەت ۇزىنىىڭ ”تىبەت شىپاڭەرلىگى، موڭغۇل شىپا-ڭەرلىگى، ۇيغۇر شىپاڭەرلىگى سىياقتى از ۇلت شىپاڭەرلىگى - دارىگەرلىگى“ مەملەكەتنىڭ ەتۇيىندى زەرتتەپ اشۇ جوسپارى نىسانىنا جانە اۆتونوميالى رايوندىق جاراتلىستىق عىلمىدار قورى زەرتتەۋ تاقىرىبىنا قاتىناسقاند-ىن ەرارى ۇيغۇر تىلىندە ۇيغۇر شىپا-ڭەرلىگى تاقىاغىن جاتىعاندىغىن ايتتى. شىنچياڭ ۇيغۇر ەرارى - دارمەك كاسى-

بى شەكتى جاۋابكەرشىلىك سەرىكتەستى-گىنىىڭ ساتۇشى جاۋاپتىسى ۇزورخان يىمىنجان سەرىكتەستىكتەرىندە ەتۇيىندى شىعارىلاتىن ۇيغۇر ەرارىسن ناق مايد-داندا كورسەتتى. تانىستىرۇعا قاراعاند-ىا، بۇل سەرىكتەستىكنىڭ 2020 - جىلى ساتۇ سومامى 800 مىللىيون يۇانغا جەتكەن. قازىر زۇكام جاۋھارى، ەرلۇيىشىن سۇيىقتىعى قاتارلى 20 نەشە ەتۇرلى مەملەكەتنىڭ تىزىمىدىكىنە كىرگىزىل-گەن ۇيغۇر شىپاڭەرلىگى ەرارى - دارمەكتە-رى شىنچياڭنىڭ ەشى - سىرتىنا تانلىدى.

ۇزاق ۋاقىتتان بەرى شىنچياڭ خالىقتىڭ سالاماتتىغىن قامتاماسىز ەتۇدى الدىمەن دامىتلاتىن سىرتانەگىيا-لىق ورنىغا قويۇعا تاباندى بولدى، شىنچياڭداى ەر ۇلت بۇقاراسىنىڭ تىرشلىك ۇقىى، سالاماتتىق ۇقىى ەڭ زور دارەجەدە قامتاماسىز ەتىل-دى. يىىل 7 - ايدا مەملەكەتنىڭ كەڭىس اقپارات كەڭىسى جاريالاعان ”شىنچياڭداى ەر ۇلتلىنىڭ تەڭدىك ۇققى - مۇددەسىنىڭ قامتاماسىز ەتىل-ۋى“ اق تىستى كىتابىندا بىلاي دەپ جاريالاندى: شىنچياڭدا ەر ۇلت بۇقا-راسىنىڭ ورتاشا مەجىلىك غۇمىر جاسى 1949 - جىلىعى 30 جاستان 2019 - جىلى 74.7 جاسقا جوعارىلادى. ەسوز كەزەگىن العان ۋاكىلدەر مىنانى ەبلدىر-دى: اۇرۇدى ەمدەپ، ادامدى قۇتقار-عان ”ناسل جويۇدى“ كىم كورگەن؟ زور مولشەردە قازىنا كۇشىن، زات كۇشىن جۇمىسپ از ۇلتلاردىڭ ەرستۇر-لى شىپاڭەرلىگىن دامىتقان ”ناسل جويۇدى“ كىم كورگەن؟ شىنچياڭقا قا-راتىلغان وتىرىك وسەك - اياڭ امەرىكا-داىى، باتىستاعى جۇڭگوغا قارسى كۇش-تەردىڭ شىنچياڭداى ەر ۇلت قاتىناسىنا ىرتكى سالۇعا ۇرىنغان سۇرقيا اكىلىگى عانا. شىندىق الدىندا ەر قانداي وسەك - اياڭ تويتارىسىسىز توزىپ جوعالدى.

باسى 1 - بەتتە) ەتۇيىندى سالالارداعى رەفورما ۇرتسى تەرەڭدەپ، ەكولوگىيالىق مادەنىيەت قا-رىشتاپ دامىدى. ”14 - بەسىجىلدىق“ مەزگىلىندە شي جىنپىڭنىڭ ەكولوگىيالىق وركەنىيەت يدەياسىن ىشكەرلىەي داپەكىنلەندىرىپ، تۇنىق سۇ، جاسىل تاۋ — باعالى بايلىق، مۇزدى القاپ، قارىل دالا دالا باعالى بايلىق ۇستانىمىن بەرىك ورناتىپ، تاۋ، سۇ، ورمان، گەنجاي، كول، جايلىم، ەشول، مۇز-دىقتى ەبىر تۇلعالاندىرا قورعاۋ مەن جۇيەلى جونىگە سالۇدى ەبىر تۇتاس جوسپارلاپ ىلگەرلىلەتىپ، ورمان، جايلىم ىستەرىنىڭ جوعارى ساپالى داۋىن ىلگەرلىلەتۇدى نەگىزگى تاقى-رىپ، قامداۋ جاعىنداى قۇرىلىمدىق رەفورمانى تەرەڭدەتۇدى نەگىزگى جەلى، رەفورما جاساپ، جاڭخالىق اشۇدى ەتۇبىرلى قوزعاۋشى كۇش، خا-لىقتىڭ كۇن ساين ارتىپ وتىرغان تاما-شا تۇرمىسقا دەگەن قاجەتىن قاناعاتان-دىرۇدى ەتۇبىرلى ماقسات ەتىپ، ورمان باستىعى ەتۇزىمىن جاپپاي اتقارىپ، ەكو-لوگىيانى قورعاۋدى، قالبىنا كەلتىرۇدى ەبىر تۇتاس جوسپارلاپ ورىستەتىپ، مەم-لەكەتنىڭ باقشانى نەگىزگى نۇلغا ەتكەن جاراتىلىستىق قورعالاتىن جەر جۇيەسىن عىلىي قۇرىپ، ورمان شارۋاشلىعى، جايلىم، مەملەكەتنىڭ باقشا — ۇشەۋنىىڭ ەبىر تۇلعالانا توسىعا داۋىن ىلگەرلىلە-تىپ، جبەك جولى ەكونوميكالىق بەلدە-ۋى وزەكتى رايونىنىڭ ەكولوگىيالىق قالت-قىسىن بەرىك ورناتىپ، جەمىس ورمانى شارۋاشلىغىن نەگىز ەتكەن جاسىل كاسىپ سالاسىن كۇشەيتىپ، ەكولوگىيا-لىق جۇيەنىڭ كومىر قىشقىل گازىن جىيۇ مولشەرىن جوعارىلاتىپ، كومىر قىشقىل گازىنىىڭ شىعارىلۇىن ەڭ جوعارى مانئەن اسىرماۋدى، كومىرەتكىن بەيتا-راپتاندىرۇدى ەتارتىپتى ىلگەرلىلەتىپ، ورماندى، جايلىمدى زاماناۋى جونىگە سالۇ جۇيەسىن قۇرىپ، اقاۋسىز دانىد-رىپ، شىنچياڭنىڭ ەكونوميكاسىنىڭ، قو-عامىنىڭ باياندى داۋىنىا پارمەندى

تىرەك بولۇ كەرەك.

ەماجىلىس مىنالاردى اتاپ كور-سەتتى: مال شارۋاشلىعى — شىنچياڭنىڭ ەرستۇرلى، نەگىزدىك كاسىپ سالاسى جانە ەرەكشە باسىمدىققا يە كاسىپ سالاسى، شىنچياڭنىڭ اۋىل شارۋاشلىم-ى، اۋىل - قىستاق ەكونوميكاسىنىڭ ما-گىزىدى تىرەگى، اۋىل - قىستاقنى گۇل-دەندىرۇدى جايپاي ىلگەرلىلەتۇدەگى، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ، اۋىل - قىستاق-تىڭ وسىزاماندانۇىن جەدەلدەتۇدەگى وزەكتى كاسىپ سالاسى. ”14 - بەسىجىل-دىق“ كەزىندە گەن شارۋاشلىعى مەن مال شارۋاشلىغىن ۇشتاستىرۇعا، جايلىم مەن مالدى سايكەستىرۇگە تاباندى بولىپ، مال شارۋاشلىق وڭىرلەرىنىڭ مال شارۋاشلىغىن ورنىقتىرىپ، گەڭىش-لىك وڭىرلەرىنىڭ مال شارۋاشلىغىن دا-متۇدى كورنەكتىلەندىرىپ، شوغىرلاند-ىغان، ىلشەمدەنگەن، كولەمدەنگەن داۋم جولمەن جۇرۇگە تاباندى بولىپ، نەگىزدى بەكەمدەۋگە، ولقىلقتاردى تو-لىقتاۋعا، ەرلسىز تۇستاردى كۇشەيتۇگە، قۇرىلمىدى ساپاللاندىرۇعا، توسىۇدى جەبەۋگە، نەگىزگى تۇلعانى زورايىتۇعا، قوزعاۋشى قۋاتتى ارتتىرۇعا كۇش سالىپ، عىلمى - تەخنىكادا جاڭخالىق اشۇ مەن ساياساتتىق قولداۋدى كۇشەيتىپ، ەتتى سىير، ەتتى قوي كاسىپ سالاسىن زورايىتۇعا كۇش سالىپ، ەسۇت شارۋاشلى-غىنىڭ گۇلدەنۇىن جەدەل ىلگەرلىلەتىپ، شوشقا، ۇي قۇستارى كاسىبى سالاسىن ساپاللاندىرىپ، زورايىتىپ، جەرگىلىكتى جاعايداى قاراي ەرەكشە كاسىپ سالاسىن دامىتىپ، ۇيلەسىمدى كولەمدە شارۋاش-لىق جۇرگىزۇدى بەلسەنە ىلگەرلىلەتىپ، مال ونىمدەرېمەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۇدىنڭ عىلمى، ۇيلەسىمدى، خاۋپسىز، جوعارى ەنۇىندى جۇيەسىن قۇرىپ، نە-گىزگى مال ونىمدەرىنىڭ جالپىلىق ۇنىدى-رىس قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، رايونىمىز-دىنڭ مال شارۋاشلىغىنىڭ جەدەل داۋىن ىلگەرلىلەتۇ كەرەك.

ەماجىلىس باسقا دانىستەردى اقىل-داستى.

(باسى 1 - بەتتە)

مازاسىن الماۋ ەتۇشنى، ادامزات بۇل اۋ-ماققا اياق باسۇدى توقتاتتى.

قورىق باسقارۇ مەكەمەسى تۇرغان كورلا قالاسىنان قورىق اۋما-غىنداى ەسەكبائى ورتالىق باسقارۇ - قورعاۋ پۇنكىتىنە دەيىن 1100 كىلومەتر، بارۇعا 2 كۇندەي ۋاقىت كەتەدى. ”ەر جولى ناۋعا كىرگەندە كەمىندە 2 اۆتوموبىل بىرگە جۇرەمىز، الدا - جالدا جولدا بىرەر خاۋىپ تۇىلسا، كەز كەلگەن ۋاقىتتا قۇتقارۇعا بولادى“، - دەدى قورىق باسقارۇ مەكەمەسى ۇكتى - تارىبە ەبولمىنىڭ باستىعى جاۋ شۇيدۇڭ تانىستىرىپ.

جول بويى شىعىسقا قاراي تارتىپ وتىرىپ، مەملەكەت تاس جولنىان بۇرد-لىپ، قۇيا ەنۇزدى كەسىپ وتەتىن، شاڭ - توزاڭى اسپانغا شىعىپ جاتانتىن تاستاق جولدان كەيىن تاۋلى وڭىرگە كىردىك، الدىڭعى جاقتا جول جوق ەكەن. اۆتوموبىل دوڭگەلەكنىڭ نىز-مەن ىرەلەڭدەي العا باسىپ، تەڭىز دەڭگەيىينەن 4485 مەتر يىىكىتىكتەگى امبالاشقان اسۇننان اسىپ، تاعى 2 سا-عاتتان استام جول باسىپ، اقىرى كوز-دەگەن جەرىمىزگە جەتتىك.

رەتەسى ساعات 10دا ەسەكبائى ورتالىق باسقارۇ - قورعاۋ پۇنكىتىنەن شىغىپ، ەسەكبائى جايلاۋىن بويلاپ، شىعىسقا قاراي جول الدىق. سولنۇس-تىكتتە چىمانتاع تاۋى بىرتەلەي كەيىن

قالىپ، وڭتۇستىك جاقتا قۇم توبەلەر مەن جايلىم قاتارلاسىپ، قارىلى تاۋ ارتتا كومەسكىلەنىپ، كوز الدىڭىزداعى كو-رىنىس كەڭ جايلىىپ سالا بەردى، ەبىز كەڭ دادالدا ۇلى تايبيعاتتىڭ قۇشاعىنا مىنىپ كەتكەندەي سەزىندىك.

”ۇستىرت ەركەسى“ اتالعان جورعا بوكەن مەملەكەتنىڭ 1 - دارەجە-لى قورعالاتىن حايۋانات، چىڭخاي - شىزاڭ ۇستىرتى حايۋاناتتار وڭىرى جۇيەسىنىڭ تىپتىك ۋاكىلى رەتىندە، ول ىلشەۋسىز عىلىي قۇنعا يە، جورعا بوكەن ۇيىرى دە چىڭخاي - شىزاڭ ۇستىرتى جاراتىلىستىق ەكولوگىيائىسىنىڭ توتەنشە ماڭغىزدى قۇرامداس بولەگى سانالادى. ولاردىڭ ەنز - دەرەگىسن تاپۇ بۇل رەتكى تىلشىلىك ساپارمىزدا-عى ماڭغىزدى مىندەتتەردىڭ ەبىرى بولاتىن.

”ۇستىرت ەركەسىمەن“ بەتپە - بەت

جول بويى ۇشتەن - بەستەن توپ-تاسقان تىبەت جابايى ەسەكتەرى جاي-لىمىغا شاشىراعان مونشاقىتاي كورلىق قو-سىپتى. اۆتوموبىلدى كورگەن ولار توقتاي قالىپ، جابىلا مويىن بۇرىپ،

قۇلقتارىن قايشىلاپ، خاۋپتىىك بار - جوقتىغىن بارلاپ تۇرا قالسادى. تىبەت جابايى ەسەگىنىڭ تۇلعاسى شىمىر، ماڭ-دايىنان، ارقاسىنان قۇيرىغىنا دەيىن قو-ڭىرقاي كەلىپ، جەلبەگەي جامىلىپ ال-عانداي كورىندەدى.

ئىزدەنگى ورتالىقتىڭ شىنچياڭ تۇيىنى چولپندەگى ئانگىيە ئماجىلىسىنىڭ رۇخس ۇرىدلىك، داپەكتىلاندىرىدىك

جانا داۋىردەگى بىرگىزىنا سىرتىياسىنىڭ شىنچياڭ تۇرۇنا قۇشلىماىتىق

جاۋ شۇيدۇڭ بىلاي دەدى: ”ەر جىلى 6، - 7 - ايلار جورعا بوكەندەر تولدەيىتىن مەزگىل، قىرۋار ۇرغاشى جورعا بوكەندەر ۇبىرگە تۇسەتىن جەر-لەرىنەن كەتىپ، قورقنىڭ باتىسىنداعى تۇزى كولنىە جىنالىپ تولدەيدى. سوز-دىقتان وسى كەزدەردە جورعا بوكەن-دەردىنڭ كولەمدى ۇيرىلەرىن كەزدەمە-تىرۇ قىيىن. دەسە دە، جورعا بوكەندەر-دىڭ ەبىرازى ەسۇبى شۇيىگىن، سۇلى ۇستىرت جەر تاۋىپ تۇرىپ قالادى، ەبىراق سانى كوپ بولمايدى“.

جول بويى قاراقۇيرىقتار كوز ال-دىمىزدان سەكىرىپ ۇتىپ، تىبەت بو-كەندەرى ايپايق، سەمىز قۇيرىغىن جالت ەتكىزىپ، بىزگە قوش ايتىپ جاتتى، ”ۇيرىنەن“ قۇالانغان ەبىر جابايى قوداس ەر قانداي حايۋاناتتىڭ ۇز مەن-شىكتى الابىنا سۇغاناقتىق جاساۋىنان ساقتانۇ ۇشنىن جول شەتىندە تاپ بەرۇگە دايىن تۇر ەكەن. ەبىز اۆتو-موبىلدىڭ ەجۇرىسىن باياۋلاتىپ، ”ئۇن شىعارماي“ ۇتىپ كەتتىك، قوداستار تاۋ مەن تاستى جاڭغىرىقتان ەكىپىنەن اناداي جەردەگى جوتاعا قاراي دۇركە-رەي جونەلدى.

’ۇستىرت ۇمىت شىراغىن جاقىتى

اۆتوموبىلدىنڭ نىزمەن شىغىسقا قاراي جۇردىك، اسقار تاۋداى جايلاۋ-دىڭ وسىمدىك جامىلىلارى جول بويى كەڭ كوسىلىپ كولبەپ جاتتى. اۆتو-

ناسالوقىتاپ جۇرەدى“.

قورىق باسقارۇ مەكەمەسى ۇستىرت ەكولوگىيالىق ورتاسى جانە تايبيعاتنى قورعاۋ - زەرتتەۋ كەڭىسەس-نىڭ جەلىلىك ترانسەكتالىق تەكسەرۇ دەرەكتەرىنىڭ كورسەتۇنىشە، 20 جىلدىڭ الدىندا قورىقتاعى جورعا بو-كەندەر تولدەيىتىن ەڭ ۇلكەن اۋماقتا-عى ۇيىر سانى 20 مىڭغا جەتپەسە؛ 10 جىلدىنڭ الدىندا بۇل كورسەتكىش بىر-تىندەپ قالپىنا كەلپ 23 مىڭ بولعان؛ ال يىىل جازدا بۇل سان 35 مىڭغا جەتكەن.

”سوڭغى جىلدلاردان بەرى قورىق-تىڭ شارلاۋ، باسقارۇ سەرىپىنن ارتتىر-ۇنىنا بايلىانىستى، قورىقتاعى جورعا بوكەن، جابايى قوداس، تىبەت جابايى ەسەگى سىندى ۇستىرتتەگى تۇياقتى جابايى حايۋاناتلاردىڭ 3 ۇلكەن ەتۇر ۇيىرىنىڭ سانى جىل ساين كوبەيىپ، ەبىز جورعا بوكەن ۇيىرىنىڭ كوبەيۇىنە ۇمىت ارتتىق. عىلمى زەرتتەۋ، عىلمى تەكسەرۇ قىزمەتنىڭ ىشكەرلىي ورسە-تەتىلۇىنە مەڭزەس، جورعا بوكەننىڭ ەرەكشە سۇركەيلى ورتاداعى ۇمىر ەسۇرۇ جۇمىاعى مەن كەڭ كولەمدە اۋۋىنىڭ سىرى دا بىرتە - بىرتە اشىلىپ كەلەدى“، - دەدى قورىق باسقارۇ مەكەمەسى ۇستىرت ەكو-لوگىيالىق ورتاسى جانە تايبيعاتنى قورعاۋ - زەرتتەۋ كەڭىسەسىنىڭ مەڭ-گەرۋشىسى شۇي دۇڭخۇا.